

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. O.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort se sídlem Svatopluka Čecha 7, Hodonín, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2016, č. j. KRPB-63322-42/ČJ-2016-060023-50A, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2016, č. j. 32 A 26/2016 - 32,

t a k t o :

- I. Výroky I., II. a III. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2016, č. j. 32 A 26/2016 - 32, **se zrušují.**
- II. Rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 6. 4. 2016, č. j. KRPB-63322-42/ČJ-2016-060023-50A, **se zrušuje a věc se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- IV. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- V. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **4.114 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

- I. Vymezení věci

[1] Při pobytové kontrole prováděné dne 14. 3. 2016 v 00:05 hodin v mezinárodním vlaku jedoucím na trase Vídeň – Berlín bylo zjištěno, že stěžovatel vstoupil a pobýval na území České republiky bez platného povolení k pobytu nebo víza. Z lustrace v systémech AFIS a EURODAC dále vyplynulo, že je veden jako žadatel o mezinárodní ochranu v Maďarsku a Rakousku.

[2] V souvislosti s tímto zjištěním žalovaná postupem dle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (zákon o pobytu cizinců) zajistila žalobce rozhodnutím ze dne 14. 3. 2016, č. j. KRPB-63322-23/ČJ-2016-060022-50 A, za účelem jeho předání do Maďarska podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti v některém z členských států (nařízení Dublin III). Délka zajištění byla stanovena od 14. 3. 2016 do 14. 4. 2016.

[3] Jelikož se žalobce za tuto dobu nepodařilo vrátit do Maďarska, prodloužila žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím dobu jeho zajištění o 28 dnů, tedy od 15. 4. 2016 do 12. 5. 2016. Dospěla k závěru, že je dostatečně odůvodněn závěr pro vydání rozhodnutí o prodloužení zajištění, neboť vzhledem k jeho předchozímu jednání by byla mírnější donucovací opatření neúčinná. Při posuzování možnosti předání žalobce do Maďarska uzavřela, že jeho předání potenciálně možné je; Maďarsko je bezpečnou zemí, která dodržuje právní předpisy zabývající se ochranou uprchlíků.

[4] Proti rozhodnutí o prodloužení zajištění podal žalobce žalobou ke Krajskému soudu v Brně. V ní namítal, že účel jeho zajištění byl nepřipustný, jelikož předání do Maďarska není z právního hlediska možné. Tamější azylové řízení trpí vážnými nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 pododstavce 2 nařízení Dublin III: systém je přetížený a vláda za účelem řešení situace přijala nařízení, na jehož základě jsou žádosti žadatelů přicházejících přes Srbsko (což byl i případ stěžovatele) odmítány jako nepřipustné. Jediným prostředkem obrany je žaloba, která však pro svou extrémně krátkou lhůtu k podání nepředstavuje účinný opravný prostředek. Žadatelé proto bývají vraceni do Srbska bez věcného posouzení jejich žádostí, a to přesto, že se nejedná o bezpečnou třetí zemi.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[5] Podle krajského soudu nebylo stěžovatelem osvědčeno, že mu v důsledku aktuálního stavu maďarského azylového systému hrozí zásah do základních lidských práv, který by bylo možné zohlednit ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.

[6] Ke statistickým informacím soud uvedl, že dokumentují zatížení maďarského azylového systému v roce 2015, k aktuální situaci je však vztáhnout nelze. Maďarskou právní úpravu poté nepovažoval za rozhodnou pro posouzení projednávané věci. Krátké lhůty pro podání opravných prostředků, kterými stěžovatel argumentuje, mohou těžko založit existenci systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť nepůsobí přímý zásah do jeho právní sféry, k němuž by mohlo dojít pouze tehdy,

pokud by lhůta byla stanovena v natolik krátké době, že by bylo podání opravného prostředku fakticky znemožněno a účinná ochrana práv by byla v řízení o opravných prostředcích vyloučena. Nadto se jedná o cizí právní úpravu, u které se neuplatní zásada *iura novit curia*, žádná ze stran ji nenavrhla k důkazu a ani soud nepovažoval takové dokazování za nezbytné.

[7] Soud se také vymezil proti závěrům rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2016, č. j. 49 Az 109/2015 – 74, na který stěžovatel odkazoval v žalobě. Nebyly totiž opřeny o provedené dokazování a Krajský soud v Praze bez dalšího převzal skutečnosti uváděné žalobcem. Krajský soud v Brně považuje jeho názor za nesprávný a není jím vázán. Své závěry naopak podpořil odkazem na usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. III. ÚS 3561/15.

III. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[8] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.).

[9] Žalovaná se dle něj nijak nevypořádala s aktuální situací v Maďarsku a s přípustností předání stěžovatele tam. V této souvislosti stěžovatel upozorňuje na rozsudek ze dne 11. 8. 2016, č. j. 1 Azs 91/2016 - 27, dle kterého je správní orgán povinen při posuzování otázky zákonnosti zajištění cizince za účelem předání do státu příslušného pro vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu povinen zahrnout do svých úvah i otázku faktické a právní uskutečnitelnosti takového předání. Jelikož tak správní orgány v dané věci neučinily, bylo jejich rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno.

[10] Obdobná situace nastala i nyní v případě stěžovatele. Žalovaná se s poměry v maďarském azylovém řízení vypořádala zcela neakceptovatelně strohým způsobem a předmětnou nepřezkoumatelnost týkající se hlavní žalobní námitky nenapravit ani soud.

[11] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

IV. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] Stěžovatel byl zajištěn (resp. jeho zajištění bylo prodlouženo) postupem podle § 129 zákona o pobytu cizinců. Dle odstavce 1 tohoto ustanovení „Policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie“. Podle odst. 5 téhož ustanovení „Policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy předání. Je-li to nezbytné k pokračování přípravy předání, je

Policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. Přímou použitelným právním předpisem Evropské unie, na který odkazuje citované ustanovení, je v nyní projednávané věci nařízení Dublin III.

[15] Podstata posouzení kasační stížnosti spočívá v otázce, zda bylo při vydání rozhodnutí o zajištění (resp. o prodloužení zajištění) možné reálně očekávat, že dojde k dosažení jeho účelu, tj. že bude moci dojít k předání stěžovatele do Maďarska.

[16] Totožnou námitkou se ve vztahu k témuž stěžovateli Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudku ze dne 6. 10. 2016, č. j. 9 Azs 136/2016 - 32, při přezkumu prvotního rozhodnutí o zajištění stěžovatele za účelem jeho předání do Maďarska dle nařízení Dublin III. Závěry v tomto rozsudku uvedené lze vztáhnout i na nyní projednávanou věc.

[17] Podmínka tzv. reálného předpokladu zajištění sice není v zákoně o pobytu cizinců ani v nařízení Dublin III výslovně uvedena, vyplývá však přímo ze zákazu svévolného zbavení či omezení svobody zakotveného v čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a také z čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie. Aby byl zásah do osobní svobody cizince přípustný, musí mimo jiné sledovat vymezený účel, kterým je v tomto případě předání cizince do státu příslušného k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

[18] Správní orgán je proto povinen při rozhodování o zajištění cizince předběžně posoudit, zda je realizace tohoto cíle alespoň potenciálně možná. Pokud je odpověď záporná, nelze o zajištění rozhodnout (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS).

[19] Stěžovatel konkrétně namítá nemožnost předání do Maďarska z důvodu nedostatků maďarského azylového řízení ve smyslu čl. 3 odst. 2 pododstavce 2 nařízení Dublin III. Podle tohoto ustanovení: *[n]ení-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.*

[20] Krajský soud dospěl k závěru, že podmínky pro užití tohoto ustanovení nebyly splněny, neboť stěžovatel neosvědčil, že by mu v důsledku aktuálního stavu maďarského azylového systému hrozil zásah do jeho základních lidských práv.

[21] Nejvyšší správní soud již v rozsudcích ze dne 11. 8. 2016, č. j. 1 Azs 91/2016 - 27, a ze dne 2. 9. 2016, č. j. 9 Azs 98/2016 - 45, konstatoval, že je nezbytné, aby se žalovaná při rozhodování o zajištění cizince vždy zabývala aktuální situací v zemi, do níž má být cizinec předán, a výslovně se vyjádřila k otázce realizovatelnosti předání z hlediska čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Je-li touto zemí Maďarsko, je nepřípustné, aby se k této otázce vyjadřovala pouze povšechně a v rovině obecného tvrzení o bezpečné zemi.

Problematicčnost situace žadatelů o mezinárodní ochranu v Maďarsku je totiž všeobecně známou skutečností a nevládní organizace a Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky poukazují na konkrétní skutečnosti, které by mohly nasvědčovat existenci závažných důvodů pro existenci systematických nedostatků maďarské azylové praxe.

[22] V projednávané věci žalovaná k této otázce uvedla pouze to, že „*uvedený stát je bezpečnou zemí, která dodržuje právní předpisy zabývající se ochranou uprchlíků*“ (str. 4 odst. 2 napadeného rozhodnutí).

[23] Je tedy zřejmé, že její odůvodnění bylo zcela obecné, a to přesto, že si jako kompetentní správní orgán musela být vědoma skutečností, které realizovatelnost předání do Maďarska relevantně zpochybňují. Požadavku, aby se dostatečně zabývala tamější současnou situací, proto nedostála, a odůvodnění napadeného rozhodnutí je v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[24] K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu soud přihlíží z úřední povinnosti, pokud mu tato nepřezkoumatelnost brání přezkumu rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů. Není tedy podstatné, že ji stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti nenamítal (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2004, č. j. 5 A 157/2002 – 35, publ. pod č. 359/2004 Sb. NSS, a usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Krajský soud pochybil, pokud za této situace napadené rozhodnutí nezrušil a místo toho je věcně přezkoumal. Z tohoto důvodu je i jeho rozsudek nepřezkoumatelný ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 – 91).

V. Závěr a náklady řízení

[25] Soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto ze shora uvedených důvodů podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výrok I. a na něm závislé výroky II. a III. napadeného rozsudku (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). S ohledem na to, že již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro to, aby bylo zrušeno rozhodnutí žalované, nevrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť by při respektování názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí a vzhledem k charakteru vytýkaných pochybení nemohl vady uvedeného rozhodnutí nikterak zhojit. Soud proto současně se zrušením rozsudku krajského soudu rozhodl postupem podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a zrušil také rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je žalovaná za přiměřeného použití § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána.

[26] V případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozsudek krajského soudu a současně s ním i rozhodnutí správního orgánu, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3, věta druhá, s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 – 98).

[27] Žalovaná, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovateli v řízení o kasační stížnosti ani v řízení před krajským soudem žádné náklady nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[28] Stěžovateli byl v řízení před krajským soudem jako zástupce ustanoven Mgr. Jindřich Lechovský, který jej zastupoval i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) v částce 3.100 Kč, a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč a částka 714 Kč představující 21% DPH, jíž je advokát plátcem. Celková výše odměny ustanoveného zástupce proto činí 4.114 Kč, částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2016

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu